

Research Article

Structural model of marital satisfaction based on attachment styles and early maladaptive schemas with mediation of sensation seeking

F. Saboonchi¹, F. Dokaneifard ^{1*}, M. Behboudi¹

1. Department of Counseling, Faculty of educational science and Counseling (Management and Accounting), Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran

Abstract

Aim The aim was to determine the relationship between marital satisfaction based on attachment styles and early maladaptive schemas with mediation of sensation seeking and providing a structural model for it. **Method:** Method was correlation and the statistical population consisted of all married women referring to Health Centers in Tehran City in 2018; overall, 1854 individuals. Using multi-stage random sampling, Tehran was first divided into four regions: North, West, East and South and the North region, was selected randomly. From 23 districts, four quarters of Azgol, Araj, Niavaran and Bagh Ferdows of Districts 1 and 2, and 88 women from each Health Center were selected based on Power Sample software. Then, Enrich Marriage Satisfaction Questionnaire (1989), Collins and Reed (1990) Adult Attachment Questionnaire, Early Maladaptive Schemas (Yang, 1988), and Zuckerman Excitement Questionnaire (1978) were completed. Data were analyzed using structural equation of Smart Pls. **Results:** Results at 99% level of confidence showed that structural model can predict Marital satisfaction based on attachment style ($\beta=-0.624$) and early maladaptive schemas ($\beta=-0.693$) with mediation of sensation seeking and it has a goodness of fit. Direct path of attachment style ($\beta=0.653$), early maladaptive schemas style ($\beta=-0.731$) and sensation seeking ($\beta=0.594$) on marital satisfaction are Significant and indirect path results showed that attachment styles ($\beta=0.532$) and early maladaptive schemas ($\beta=-0.561$) with mediation of Sensation Seeking on marital satisfaction had a good effect size. **Conclusion:** Recognition of each couple's emotions, early maladaptive schemas, their types of attachment styles, and confrontation of their intra-psychological elements, improves satisfactory level of marital relationship.

Key words: attachment, marital satisfaction, schemas, sensation seeking, structural model

119

Citation: Saboonchi, F., Dokaneifard, F., & Behboudi, M. (2020). Structural model of marital satisfaction based on attachment styles and early maladaptive schemas with mediation of sensation seeking. *Quarterly of Applied Psychology*, 14(1):119-138.

مقاله پژوهشی

الگوی ساختاری رضایت زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه با میانجی‌گری هیجان‌خواهی

فرانک صابونچی^۱ ، فریده دوکانه‌ای فرد^{۲*} و معصومه بهبودی^۱

۱. گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و مشاوره (مدیریت و حسابداری)، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

چکیده

هدف: هدف پژوهش تعیین رابطه رضایت زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه با میانجی‌گری هیجان‌خواهی و ارائه الگوی ساختاری برای آن بود. **روش:** روش پژوهش همبستگی و جامعه آماری کلیه زنان متأهله مراجعه کننده به خانه‌های سلامت شمال تهران در سال ۱۳۹۷ بالغ بر ۱۸۵۴ نفر بود. با استفاده از نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای ابتدا تهران به ۴ منطقه شمال، غرب، شرق و جنوب تقسیم و با قرعه‌کشی منطقه شمال انتخاب شد. از بین ۲۳ محله نواحی ۱ و ۲ آن، ۴ محله از گل، ارج، نیاوران و باغ فردوس و از هر خانه سلامت ۸۸ زن و در مجموع بر اساس نرم سمتل پاور ۳۵۰ زن انتخاب شد. سپس پرسشنامه رضایت زناشویی اریج^۱، دلبستگی بزرگسالان کولینز و رید^۲، ۱۹۹۰ طرحواره‌های ناسازگار اولیه یانگ^۳ و هیجان‌خواهی زاکرمن^۴ ۱۹۷۸ توسط آن‌ها تکمیل و داده‌ها با استفاده از معادلات ساختاری اسمرت پلاس تحلیل شد. **یافته‌ها:** نتایج در سطح ۹۹ درصد اطمینان نشان داد که الگوی ساختاری می‌تواند رضایت زناشویی را بر اساس سبک دلبستگی ($\beta = 0.624$) و طرحواره‌های ناسازگار اولیه ($\beta = -0.693$) با میانجی‌گری هیجان‌خواهی پیش‌بینی کند و از برازش مطلوبی برخوردار است. مسیر مستقیم سبک دلبستگی ($\beta = 0.653$)، طرحواره‌های ناسازگار اولیه ($\beta = -0.731$) و هیجان‌خواهی ($\beta = 0.594$) بر رضایت زناشویی معنادار و مسیر غیرمستقیم نشان داد که سبک دلبستگی ($\beta = 0.532$) و طرحواره‌های ناسازگار اولیه ($\beta = -0.561$) با میانجی‌گری هیجان‌خواهی بر رضایت زناشویی شدت اثر مطلوبی داشته است. **نتیجه‌گیری:** برای انسجام و خلق رابطه زناشویی مطلوب، می‌توان با شناخت هیجان‌های هریک از زوج‌ها، طرحواره‌های ناسازگار اولیه، نوع سبک دلبستگی و تقابل عناصر درون روانی آن‌ها، روابط زوج‌ها را بهبود بخشید.

کلیدواژه‌ها: الگوی ساختاری، رضایت زناشویی، دلبستگی، طرحواره‌ها، هیجان‌خواهی

استناد به این مقاله: صابونچی، فرانک، دوکانه‌ای فرد، فریده، و بهبودی، معصومه. (۱۳۹۹). الگوی ساختاری رضایت زناشویی بر اساس سبک‌های دلبستگی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه با میانجی‌گری هیجان‌خواهی. *فصلنامه روان‌شناسی کاربردی*, ۱۱(۱۴)، پیاپی (۵۳): ۱۱۹-۱۳۸.

۹۹/۰۱/۲۸
درازیت مفاهیم: ۰۱/۰۹/۰۹
پذیرش مقاله: ۰۱/۰۹/۰۹
انشایان:

درازیت مفاهیم: ۰۱/۰۹/۰۹
پذیرش مقاله: ۰۱/۰۹/۰۹
۹۹/۰۱/۲۹
f.dokaneifard@riau.ac.ir

پیوسمت‌نده مسؤول:
f.dokaneifard@riau.ac.ir

مقدمه

سازه‌های روان‌شناختی متعددی از سوی روان‌شناسان و مشاوران خانواده در حوزه روابط زناشویی بررسی شده که یکی از آن‌ها رضایت زناشویی است (ابراهیمی، ۲۰۱۸). روابط رضایت‌بخش بین زوج‌ها از طریق میزان صمیمیت، مراقبت و تفاهم قابل سنجش است (ماساریک و کانگر، ۲۰۱۷). ورود هر عامل تنش زایی بر کار کرد خانواده تأثیرگذار است (مارشال، ماریس، استم، تراتزنبورگ و گروتنهویس، ۲۰۱۷). از این رو، توجه به نیازها و درک دنیای کیفی یکدیگر منجر به بهبود کیفیت رابطه و از طرفی باعث می‌شود که زوج‌ها ادراک مثبت‌تر و خوشایندتری نسبت به خود، یکدیگر و رابطه زناشویی‌شان پیدا کنند (رابی، ووبولدینگ و کارلسون، ۲۰۱۷).

شناخت ابعاد هیجان‌خواهی نقش مهمی در روابط زناشویی ایفا می‌کند (محمدی مهر، آیت‌الله کریمی، ۲۰۱۷) به گونه‌ای که عدم برونو ریزی هیجان‌ها منجر به ایجاد مشکلاتی در روابط زوج‌ها می‌شود (عباسی، طباطبایی و آقامحمدیان، ۲۰۱۶؛ جنسن، چاسین و گونزالز، ۲۰۱۷). طرحواره‌های ناسازگار اولیه هسته مرکزی اختلال‌های شخصیتی و الگوهای گسترده و فرآگیر مشکل از خاطره‌ها، هیجان‌ها، شناخت‌ها و احساس‌های بدنی مرتبط با خود و دیگران است (ساکولا‌سپریپراست، پاکائو، کانچاناونگ و میمون، ۲۰۱۶) و آموزش الگوهای درست ارتباطی (احمدی و نصراللهی، ۱۳۹۷)، می‌تواند مانع شکل‌گیری طرحواره‌های ناسازگار اولیه و آسیب‌های ناشی از آن شود (خراسانی زاده، پورشریفی، رنجبری پور، باقری و پویا منش، ۱۳۹۸، پولیمنت، موره و گرونرت، ۲۰۱۰). یانگ و کلاسکو و ویشار (۲۰۰۳) بیان می‌دارند که طرحواره‌های ناسازگار اولیه الگوهای هیجانی و شناختی خود شکننده‌ای هستند که در جریان رشد آغاز و در سرتاسر زندگی تکرار می‌شوند (خراسانی زاده و همکاران، ۱۳۹۸).

مرور پژوهش‌ها نشان می‌دهد که افراد دارای سطح دلبستگی بیمناک طرحواره‌های ناسازگار بیشتری دارند و افراد دارای دلبستگی دوسوگرا طرحواره‌های ناسازگار خود را در روابط زناشویی با شور، هیجان و نگرانی در مورد روابط‌شان توأم با خرسنده کم بروز می‌دهند (هادی، اسکندری، شهرابی، معتمدی و فرخی، ۱۳۹۳) و طرحواره بی اعتمادی/ابدرفتاری، محرومیت هیجانی، استحقاق و بزرگ منشی و خودانضباطی ناکافی همراه با کاهش رضایت از روابط عاشقانه خود دارند (مکدرمourt، ۲۰۱۷).

یکی دیگر از مؤلفه‌های روان‌شناختی که به اعتقاد پژوهشگران نقش بنیادینی در سازگاری و رضایت زناشویی افراد دارد؛ سبک دلبستگی است. جانسون و ویتبورن (۲۰۱۲) بیان داشتند که سبک دلبستگی نقش اساسی در ایجاد رضایت زناشویی دارد و سبک دلبستگی نایمن پیش‌بینی کننده خوبی برای طرحواره ناسازگار اولیه است (کامارا و کالوت، ۲۰۱۲)؛ بنابراین نوع دلبستگی

می‌تواند تا اندازه‌ای پیش بینی کننده کیفیت زندگی زناشویی، نحوه تعامل، نحوه نگرش فرد به رابطه بین فردی، رشد اجتماعی و هیجانی وی باشد (کالیل، رایان و چور، ۲۰۱۴). نظریه پردازان نظریه دلبستگی معتقدند که انتظارات افراد هنگام ورود به روابط عاشقانه که بر پایه روابط صمیمانه قبلی با مراقبان اولیه قرار دارد، اغلب بر سبک دلبستگی و نحوه ارتباط با همسر و زندگی زناشویی آن‌ها تأثیرگذار است (هاشمی، درtag، سعدی‌پور و اسدزاده، ۱۳۹۶). افراد ایمن، اجتنابی و دوسوگرا از راهبردهای کاملاً متفاوتی برای تنظیم عواطف و پردازش اطلاعات هیجانی خود استفاده می‌کنند و این حالت‌های هیجانی را در رفتار افراد می‌توان مشاهده کرد (اورلایت، ۲۰۱۹).

با توجه به این‌که زنان نقش مهمی در خانواده دارند و مهمترین گروهی هستند که هویت، جایگاه، نقش و کیفیت زندگی شان در عبور از جریان توسعه، دچار تحول، تغییر و تلاطم شده است (بالای، بختیاری سفر، محمدی و محققی، ۱۳۹۵)؛ اغلب به تضاد و فاصله‌گیری روان‌شناختی از همسر، تنش، استرس و فشار روی می‌آورند (حیدری و دهقانی، ۱۳۹۵).

با توجه به اهمیت کارکرد خانواده و سلامت جامعه، پژوهش‌هایی از نوع پژوهش حاضر می‌توانند اطلاعات مناسبی برای زوج‌ها به دست دهنند تا با استفاده از آن‌ها زوج‌ها بیاموزند از طریق کنترل هیجان‌ها و برآورده کردن نیازهای شان روابط زناشویی خود را غنی سازند.

از سوی دیگر دستاوردهای این پژوهش می‌تواند درمانگران را ترغیب کند تا راهکارهای نوینی برای تغییر در شناخت، افکار، عملکردها، عواطف و هیجان‌های زوج‌ها ایجاد کنند و از این طریق روابط زوج‌ها را بهبود و انسجام بخشنند. بنابر اهمیت موضوع در جامعه پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی ساختاری مناسب از طریق تعیین رابطه رضایت زناشویی بر اساس مؤلفه‌های سبک دلبستگی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه با میانجی‌گری هیجان‌خواهی زنان متأهل اجرا و فرضیه‌های زیر آزمون شد.

۱. رضایت زناشویی زنان متأهل بر اساس سبک‌های دلبستگی با میانجی‌گری هیجان‌خواهی قابل پیش بینی است.
۲. رضایت زناشویی زنان متأهل بر اساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه با میانجی‌گری هیجان‌خواهی قابل پیش بینی است.

روش

روش پژوهش همبستگی از نوع اکتشافی-متوالی و هدایت شده و جامعه آماری دربرگیرنده ۱۸۵۴ زن متأهل مراجعه کننده به مراکز مشاوره خانه‌های سلامت شمال شهر تهران در سال ۱۳۹۷ بود.

با استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای ابتدا تهران به ۴ منطقه شمال، غرب، شرق و جنوب تقسیم و به صورت قرعه‌کشی منطقه شمال شهر تهران انتخاب شد. از بین ۲۳ محله نواحی ۱ و ۲ آن، ۴ محله ازگل، اراج، نیاوران و باغ فردوس انتخاب و از هر خانه سلامت تعداد ۸۸ زن متأهله و در مجموع بر اساس نرم افزار آماری سمتپل پاور برای تعیین حجم نمونه، ۳۵۰ زن متأهله انتخاب شد. معیارهای ورود به پژوهش شامل حداقل یک سال زندگی مشترک، محدوده سنی ۲۵ تا ۴۰ سال، مدرک تحصیلی حداقل دیپلم، داشتن تعارض‌ها و مشکلات زناشویی، معیارهای خروج داشتن بیماری‌های جسمانی و روانی مشهود و حاد، سوء مصرف مواد و دریافت هم‌زمان برنامه درمانی، آموزشی یا دارودارمانی برای حذف تأثیر احتمالی این برنامه‌ها بر نتایج این پژوهش بود.

ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه رضایت زناشویی اتریچ.^۱ این پرسشنامه ۱۱۵ سؤالی توسط اولسون، فورنیر، در انگلستان ۱۹۸۷ ساخته شد. در ایران سلیمانیان و نوابی نژاد در سال ۱۳۷۳، نسخه اصلی این پرسشنامه هنجاریابی کردند و تعداد ۱۱۵ سؤال آن را به ۴۷ سؤال کاهش دادند. پرسشنامه ۴۷ سؤالی ۹ خرده مقیاس موضوع‌های شخصیتی را با سؤال‌های ۲، ۴، ۱۲، ۲۲ و ۴۰، ارتباط زناشویی را با سؤال‌های ۶، ۱۳، ۲۳، ۳۲ و ۴۱، حل تعارض را با سؤال‌های ۷، ۱۴، ۲۴، ۳۳ و ۴۲، مدیریت مالی را با سؤال‌های ۸، ۱۵، ۲۵ و ۳۶، اوقات فراغت را با سؤال‌های ۹، ۱۷، ۲۶، ۳۵ و ۴۳، رابطه جنسی را با سؤال‌های ۱۰، ۱۸، ۲۷، ۳۶ و ۴۴، فرزندپروری را با سؤال‌های ۱۱، ۳۷، ۲۸، ۱۹ و ۴۵، خانواده و دوستان را با سؤال‌های ۲۰، ۲۹، ۳۱، ۳۸ و ۴۶ و جهت‌گیری مذهبی را با سؤال‌های ۵، ۲۱، ۳۰، ۳۹ و ۴۷ می‌سنجد. پاسخ به آزمون پنج گزینه‌ای و از نوع لیکرت کاملاً موافق = ۵، موافق = ۴، نه موافق و نه مخالف = ۳، مخالف = ۲، کاملاً مخالف = ۱ و نقطه برش این پرسشنامه بین ۴۱-۶۰ است. افرادی که در بین این نمره‌ها قرار بگیرند رضایت زناشویی متوسط و مطلوب و پایین‌تر از نمره ۴۱ رضایت زناشویی کم و بالاتر از نمره ۶۰ رضایت زناشویی زیاد دارند (خدمی، ولی‌پور، مرادزاده خراسانی و نیشابوری، ۱۳۹۳). اعتبار نسخه اصلی ۱۱۵ سؤالی این پرسشنامه با روش ضریب آلفای کرونباخ توسط اولسون و همکاران در سال ۱۹۸۷ ۰/۹۲ و میزان اعتبار نسخه کوتاه شده توسط سلیمانیان و نوابی نژاد در سال ۱۳۷۳، ۰/۹۵ گزارش شده است (نیکویی و سیف، ۱۳۹۰). در پژوهش خدمی و همکاران (۱۳۹۳) میزان ضریب آلفای کرونباخ نسخه کوتاه ۰/۹۵ و در پژوهش حاضر نیز ۰/۸۳ به دست آمد.

1. Enrich Marital Satisfaction Questionnaire

۲. پرسشنامه دلبستگی بزرگسالان^۱. این پرسشنامه ۱۸ عبارتی توسط کالینز و رید در سال ۱۹۹۰ تهیه شد و مهارت‌های ارتباطی و سه سبک رابطه صمیمانه آزمودنی را در طیف لیکرتی کاملاً مخالف = ۱ و کاملاً موافق = ۵ ارزیابی می‌کند. سبک دلبستگی ایمن شامل سؤال‌های ۱، ۸، ۹، ۱۰، ۱۴ و ۱۷، دلبستگی اجتنابی شامل سؤال‌های ۳، ۴، ۱۵، ۱۶ و ۱۸ و دلبستگی اضطرابی شامل سؤال‌های ۲، ۵، ۱۱، ۱۲ و ۱۳ است که آزمودنی بر اساس نمره‌های به دست آمده در ۱۹۹۰ یکی از انواع سبک‌های دلبستگی جای می‌گیرد (هاشمی و همکاران، ۱۳۹۶). کالینز و رید (نقل از پاکدامن و خانجانی، ۱۳۹۰) نشان دادند که نمره‌های دلبستگی ایمن، اجتنابی و اضطرابی در فاصله زمانی ۸ ماه و حتی در طول ۲ سال پایدار مانده‌اند. میزان آلفای کرونباخ در نمونه‌ای از دانشجویان توسط پاکدامن و خانجانی (۱۳۹۰) برای دلبستگی ایمن، اجتنابی و به ترتیب برابر با ۰/۸۱ و ۰/۸۵ و توسط هاشمی و همکاران (۱۳۹۶) به ترتیب برابر با ۰/۶۸، ۰/۷۰ و ۰/۷۸ گزارش شده است. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ این ابزار برای سبک دلبستگی ایمن ۰/۷۸، اجتنابی ۰/۷۲ و اضطرابی ۰/۷۷ به دست آمد.

۳. پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه^۲. این پرسشنامه ۷۵ عبارتی توسط یانگ ۱۹۹۸ ساخته شده و ۵ حوزه طرحواره‌ای را در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای از کاملاً درست درباره من = ۵ تا کاملاً غلط درباره من = ۱ ارزیابی می‌کند. حوزه طرحواره‌ای بریدگی و طرد با سؤال‌های ۱ تا ۲۵، خودگردانی و عملکرد مختلف با سؤال‌های ۲۵ تا ۴۵، دیگر جهت‌مندی با سؤال‌های ۴۵ تا ۵۵ گوش به زنگی بیش از حد و بازداری با سؤال‌های ۵۵ تا ۶۵، محدودیت‌های مختلف با سؤال‌های ۶۶ تا ۷۵ ارزیابی می‌شود (خراسانی زاده و همکاران، ۱۳۹۸). والر، می‌پر و هنیان (۲۰۰۱) برای تمام حوزه‌ها ضریب آلفای کرونباخ بالاتر از ۰/۸ و روایی مطلوبی برای این پرسشنامه گزارش کردند. خراسانی زاده و همکاران (۱۳۹۸) نسخه کوتاه پرسشنامه طرحواره یانگ را در مورد ۴۲۰ نفر از دانشجویان اجرا و ضریب همسانی درونی پرسشنامه را از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ برای ۵ حوزه طرحواره‌ای یادشده به ترتیب ۰/۹۳، ۰/۸۹، ۰/۸۲ و ۰/۸۲ گزارش کردند. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای ۵ حوزه طرحواره‌ای یادشده به ترتیب ۰/۸۸، ۰/۸۹، ۰/۸۴ و ۰/۸۸ به دست آمد.

۴. پرسشنامه هیجان‌خواهی زاکرمن^۳. این پرسشنامه دارای ۴۰ ماده دو جزئی است که توسط زاکرمن ۱۹۷۸ برای تعیین میزان هیجان‌خواهی افراد ساخته شده و توسط محوى شیرازی (۱۳۸۷) بر اساس فرهنگ ایرانی هنجاریابی شده است و به توصیف کلی صفت هیجان‌خواهی، با سنجش

-
1. Attachment Style Questionnaire
 2. Early Maladaptive Schemas Questionnaire
 3. Sensation Seeking Questionnaire

چهار عامل فرعی هیجان‌زدگی سؤال ۱ تا ۱۰، تجربه طلبی سؤال ۱۱ تا ۲۰، گریز از بازداری سؤال ۲۱ تا ۳۰ و ملال پذیری سؤال ۳۱ تا ۴۰ می‌پردازد. این پرسشنامه به صورت دو جزئی با گزینه‌های ۱ و ۲ = ۱ و گزینه ب = ۰ نمره‌گذاری می‌شود که در هر ماده، یکی از دو جزء بیان کننده میزان هیجان‌خواهی فرد و دامنه نمره‌ها از ۰ تا ۴۰ و نمره‌های بالاتر به معنای هیجان‌خواهی بیشتر است. پایابی این پرسشنامه توسط زاکرمن ۱۹۸۷، برابر با ۰/۸۵ تا ۰/۸۶ برآورده شده است (محوی شیرازی، ۱۳۸۷). قابلیت اعتماد درونی آن در پژوهش محبوبی، جلالی و محمدی (۱۳۹۲) برای هیجان‌خواهی کلی ۰/۸۵، هیجان‌زدگی ۰/۸۷، تجربه طلبی ۰/۸۱، گریز از بازداری ۰/۸۵ و ملال پذیری ۰/۸۸ و در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای هیجان‌خواهی کلی ۰/۷۶ هیجان‌زدگی ۰/۸۱، تجربه طلبی ۰/۷۹، گریز از بازداری ۰/۸۰ و ملال پذیری ۰/۸۳ به دست آمد. شیوه اجرا. پس از اخذ برگه معرفی‌نامه از دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن به خانه‌های سلامت شهر تهران مراجعه و اطلاعات اولیه جهت اجرای پژوهش به مدیران خانه‌های سلامت ارائه شد. از آنجایی که شهر تهران به عنوان کلان شهر با جمعیت چند میلیونی دارای مناطق و نواحی مختلف شهرداری است؛ از بین مناطق شمال، جنوب، شرق، غرب آن، بر اساس قرعه‌کشی منطقه شمال تهران و سپس از منطقه ۱ شهرداری، ۴ ناحیه از گل، ارج، نیاوران و باغ فردوس و از هر ناحیه ۱ خانه سلامت انتخاب شد. در همان مراکز به شرکت کنندگان در مورد شرایط شرکت در پژوهش و اصول اخلاقی نظیر رضایت آگاهانه، رازداری و محترمانه ماندن اطلاعات شخصی توضیح داده شد. سپس پرسشنامه‌ها توسط آن‌ها تکمیل و با توجه به پیچیدگی الگوی پژوهش از روش‌های واریانس محور الگوسازی معادلات ساختاری^۱ در دو بخش الگوی اندازه‌گیری و الگوی ساختاری استفاده شد با توجه به نبود نقاط پرت و پرسشنامه مخدوش، داده‌های ۳۵۰ نفر تحلیل شد. در روش واریانس محور که نسل دوم معادلات ساختاری است؛ مطابق با نظر هیر ۲۰۰۹ و هنسler ۲۰۰۹، ابتدا آزمون همگن بودن سؤال‌های یک متغیر و بر اساس آن، بقیه آزمون در مورد الگوی ساختاری اجرا شد.

یافته‌ها

دامنه سنی ۱۵/۳۲ درصد از زنان متاهل بین ۲۵ تا ۳۰ سال، ۴۶/۲۸ درصد بین ۳۱ تا ۳۵ سال و ۳۸/۴ درصد بین ۳۶ تا ۴۰ سال قرار داشت و ۱۰/۷ درصد بدون فرزند، ۵۵/۳ درصد دارای ۱ فرزند و ۳۴ درصد دارای ۲ فرزند بودند. ۲۷/۵ درصد شاغل و ۷۲/۵ درصد خانه دار و مدت تأهل ۳۳/۵۵

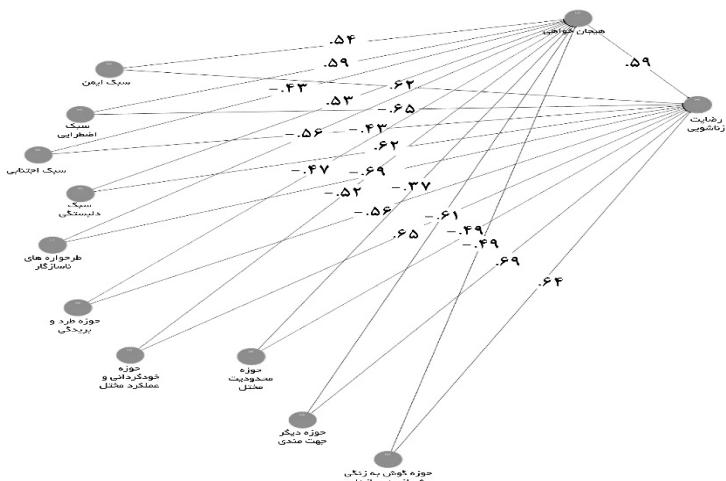
1. Structural Equation Modeling (SEM)

درصد بین ۱ تا ۵ سال، $32/4$ درصد بین ۵ تا ۱۰ سال و $12/27$ درصد بیش از ۱۰ سال و میزان تحصیلات $36/4$ درصد کارشناسی و 52 درصد کارشناسی ارشد و $2/57$ درصد دکترا بود.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار و نتایج آزمون مفروضه‌های متغیرهای پژوهش (تعداد = ۳۵۰)

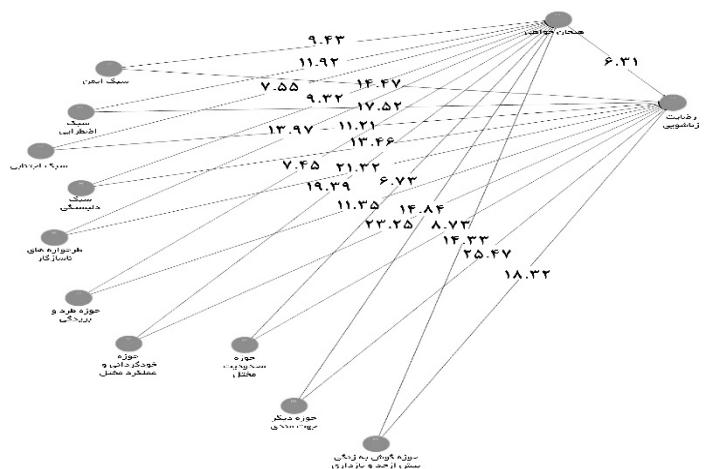
سبک دلبلستگی	میانگین انحراف معیار	ضریب کشیدگی	ضریب کجی	ضریب تحمل	تورم واریانس	دوربین واتسون
طرحواره‌های ناسازگار	۴/۹۸	-۰/۴۲۳	-۰/۸۴	۱/۰۷	۰/۷۳	۲/۱۳۵
هیجان خواهی	۴/۸۹	۱/۲۷۳	-۰/۶۳	۱/۰۲	۰/۷۸	۲/۱۳۵
رضایت زناشویی	۴/۷۲	۱/۰۵۴	-۰/۱۹	-	-	-
	۴/۹/۴۸					
	۴/۷/۸۰			-۰/۲۱	-۱/۰۲	۳/۰۱

در جدول ۱ بیشترین میانگین مربوط به طرحواره‌های ناسازگار اولیه، سبک‌های دلبلستگی و هیجان خواهی و کمترین میانگین مربوط به رضایت زناشویی زنان است. میزان ضریب کجی و کشیدگی بین ۲ + ۲ - است؛ بنابراین توزیع داده‌ها طبیعی است. مقدار دوربین واتسون نیز در فاصله مجاز $1/5$ تا $2/5$ قرار دارد؛ بنابراین مفروضه عدم وجود همبستگی بین خطاهای تائید می‌شود و می‌توان از رگرسیون استفاده کرد.

شکل ۱. الگوی ساختاری در حالت تخمین ضرایب استاندارد با حضور میانجی

شکل ۱ نتایج آزمون همگنی در قالب تحلیل عاملی تأییدی را در مورد الگوی ساختاری پژوهش در حالت تخمین ضرایب استاندارد با حضور میانجی نشان می‌دهد و بیانگر این است که باز عاملی هر سؤال حداقل باید بالای ۰/۷ باشد.

شکل ۲. الگوی ساختاری در حالت معناداری ضرایب با حضور میانجی

شکل ۲ نتایج آزمون همگنی در قالب تحلیل عاملی تأییدی را در حالت معناداری ضرایب، با حضور میانجی نشان می‌دهد. با توجه به مقدار سطح معناداری که کمتر از 0.01 و یا مقدار آماره t که خارج از بازه -1.96 و 1.96 است، فرضیه‌های پژوهش تائید می‌شود.

جدول ۲. نتایج آزمون پایایی الگوی ساختاری رضایت زناشویی بر اساس سبک‌های دلپستگی و حوزه‌های طرحواره‌های ناسازگار اولیه با میانجی‌گری هیجان خواهی (تعداد = ۳۵۰)

خودگردان و عملکرد	دیگر جهتمندی	طرد و بریدگی	محدودیت مختلط	گوش به زنگی	رضایت زناشویی	سبک اجتنابی	سبک اضطرابی	سبک اینمن	سبک دلپستگی	طرحواره‌های ناسازگار هیجان خواهی
۰.۷۹۰ > ۰.۶۵۶	۰.۶۵۶	۰.۷۹۰	۰.۷۳۸	۰.۷۸۹	۰.۷۸۹	۰.۷۸۳	۰.۷۸۴	۰.۷۸۴	۰.۷۸۴	۰.۷۸۸
۰.۸۶۶ > ۰.۷۶۴	۰.۷۶۴	۰.۸۶۶	۰.۷۹۸	۰.۷۹۳	۰.۷۹۳	۰.۷۸۶	۰.۷۸۶	۰.۷۸۶	۰.۷۸۶	۰.۷۸۶
۰.۹۰۰ > ۰.۸۱۶	۰.۸۱۸	۰.۹۰۰	۰.۸۷۱	۰.۷۸۶	۰.۷۸۶	۰.۷۸۳	۰.۷۸۳	۰.۷۸۳	۰.۷۸۳	۰.۷۸۳
۰.۹۰۲ > ۰.۸۲۱	۰.۸۲۱	۰.۹۰۲	۰.۷۸۵	۰.۷۸۳	۰.۷۸۳	۰.۷۸۰	۰.۷۸۰	۰.۷۸۰	۰.۷۸۰	۰.۷۸۰
۰.۷۹۰ > ۰.۶۵۷	۰.۶۵۷	۰.۷۹۰	۰.۷۰۳	۰.۷۸۴	۰.۷۸۴	۰.۷۷۴	۰.۷۷۴	۰.۷۷۴	۰.۷۷۴	۰.۷۷۴
۰.۸۹۰ > ۰.۶۷۰	۰.۶۷۰	۰.۸۹۰	۰.۸۳۸	۰.۸۳۵	۰.۸۳۵	۰.۷۷۴	۰.۷۷۴	۰.۷۷۴	۰.۷۷۴	۰.۷۷۴
۰.۸۴۲ > ۰.۷۲۷	۰.۷۲۷	۰.۸۴۲	۰.۷۲۷	۰.۷۲۴	۰.۷۲۴	۰.۷۷۵	۰.۷۷۵	۰.۷۷۵	۰.۷۷۵	۰.۷۷۵
۰.۸۶۳ > ۰.۷۵۹	۰.۷۵۹	۰.۸۶۳	۰.۷۹۲	۰.۷۸۴	۰.۷۸۴	۰.۷۷۵	۰.۷۷۵	۰.۷۷۵	۰.۷۷۵	۰.۷۷۵
۰.۷۶۹ > ۰.۶۲۵	۰.۶۲۵	۰.۷۶۹	۰.۷۰۳	۰.۷۷۵	۰.۷۷۵	۰.۷۷۱	۰.۷۷۱	۰.۷۷۱	۰.۷۷۱	۰.۷۷۱
۰.۹۱۹ > ۰.۶۵۴	۰.۶۵۴	۰.۹۱۹	۰.۸۹۷	۰.۷۶۱	۰.۷۶۱	۰.۷۸۷	۰.۷۸۷	۰.۷۸۷	۰.۷۸۷	۰.۷۸۷
۰.۸۵۷ > ۰.۵۵۲	۰.۵۵۲	۰.۸۵۷	۰.۸۵۱	۰.۸۱۹	۰.۸۱۹	۰.۷۶۸	۰.۷۶۸	۰.۷۶۸	۰.۷۶۸	۰.۷۶۸
۰.۸۳۴ > ۰.۵۰۶	۰.۵۰۶	۰.۸۳۴	۰.۸۱۹							

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد که پایایی الگو بر اساس ضریب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی در هریک از متغیرها بالای ۰/۷ و از طرفی پایایی اشتراکی متغیرها بالاتر از ۰/۵ است؛ بنابراین بر اساس چهار آزمون پایایی، الگو تأیید می‌شود. نتایج بررسی روایی سازه الگوی انعکاسی روایی همگرا و واگرا با دو آزمون میانگین واریانس استخراجی و مقایسه آزمون پایایی ترکیبی با میانگین واریانس استخراجی نشان داد که کلیه متغیرها دارای پایایی ترکیبی بزرگ‌تر از پایایی اشتراکی و بنابراین الگو دارای همگرایی و همچنین کلیه شاخص‌های پایایی اشتراکی بالاتر از ۰/۵ هستند. با توجه به اینکه کیفیت جایگرین برازش در معادلات ساختاری کوواریانس محور است؛ از شاخص اشتراکی روایی متقاطع استفاده شد که مقدار الگوی شاخص کیفیت اندازه‌گیری بالاتر از ۰/۱۵ به دست آمد که نشان می‌دهد که الگوی اندازه‌گیری از کیفیت بالایی برخوردار است.

جدول ۳. شدت و جهت تأثیر متغیرها بر اساس مسیر مستقیم و غیرمستقیم

ضرایب استاندارد	ضرایب معناداری	
۰/۶۵۴	۲۳/۲۵۹*	خودگردانی و عملکرد مختلط -> رضایت زناشویی
-۰/۵۲۳	۱۹/۳۹۷*	خودگردانی و عملکرد مختلط -> هیجان خواهی
-۰/۶۹۸	۲۵/۴۷۱*	دیگر جهتمندی -> رضایت زناشویی
-۰/۶۱۵	۱۴/۸۴۵*	دیگر جهتمندی -> هیجان خواهی
-۰/۵۶۷	۱۱/۳۵۷*	طرد و بریدگی -> رضایت زناشویی
-۰/۴۷۵	۷/۴۵۹*	طرد و بریدگی -> هیجان خواهی
-۰/۴۹۸	۸/۷۳۶*	محدودیت مختلط -> رضایت زناشویی
-۰/۳۷۵	۶/۷۳۱*	محدودیت مختلط -> هیجان خواهی
-۰/۶۴۳	۱۸/۳۲۵*	گوش به زنگی -> رضایت زناشویی
-۰/۴۹۷	۱۴/۳۳۰*	گوش به زنگی بیش از حد... -> هیجان خواهی
-۰/۴۳۹	۱۱/۲۱۷*	سبک اجتنابی -> رضایت زناشویی
-۰/۴۳۷	۷/۵۵۴*	سبک اجتنابی -> هیجان خواهی
-۰/۶۵۱	۱۷/۵۲۷*	سبک اضطرابی -> رضایت زناشویی
-۰/۵۹۷	۱۱/۹۵۲*	سبک اضطرابی -> هیجان خواهی
۰/۵۳۲	۱۴/۴۷۰*	سبک ایمن -> رضایت زناشویی
۰/۵۴۱	۹/۴۳۵*	سبک ایمن -> هیجان خواهی
۰/۶۲۴	۱۳/۴۶۵*	سبک دلستگی -> رضایت زناشویی
۰/۵۳۲	۹/۳۲۸*	سبک دلستگی -> هیجان خواهی
-۰/۶۹۳	۲۱/۳۲۵*	طرحواره‌های ناسازگار -> رضایت زناشویی
-۰/۵۶۱	۱۳/۹۷۵*	طرحواره‌های ناسازگار -> هیجان خواهی
۰/۵۹۴	۶/۳۱۸*	هیجان خواهی -> رضایت زناشویی

*P<0/05 **P<0/01

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد که مسیر مستقیم مؤلفه‌های سبک‌های دلستگی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه، هیجان خواهی بر رضایت زناشویی و مقدار ضرایب معناداری آماره t که خارج از بازه

۲/۵۸ و ۲/۵۸ است؛ فرضیه پژوهش را تأیید می‌کند ($P = 0/02$) که خبر از وجود تأثیر معنادار انواع سبک‌های دلبستگی، طرحواره‌های ناسازگار اولیه و هیجان‌خواهی بر رضایت زناشویی را می‌دهد. همچنین نتایج ضرایب نشان می‌دهد که مسیر غیرمستقیم بین سبک‌های دلبستگی و انواع آن با میانجی‌گری هیجان‌خواهی بر رضایت زناشویی با توجه به مقدار ضرایب آماره t معنادار است ($P = 0/03$). نتایج شمول واریانس برای دو متغیر سبک‌های دلبستگی و رضایت زناشویی برابر با ۰/۲۷۵ و نیز نتایج شمول واریانس برای طرحواره‌های ناسازگار اولیه برابر با ۰/۲۶۴ نشان می‌دهد که هیجان‌خواهی نقش میانجی‌گری جزئی دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر حاکی از رابطه سبک‌های دلبستگی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه با میانجی‌گری هیجان‌خواهی بر رضایت زناشویی زنان متأهل بود. این یافته‌ها همراستای پژوهش‌های پولادی ری شهری (۱۳۹۵)، بهرامی و کامرانی صالح (۱۳۹۵)، سیفزاده نوشهر (۱۳۹۵)، محمدی مهر و همکاران (۲۰۱۷)، ساکولا‌سپریپراست و همکاران (۲۰۱۶) است. ادبیات پژوهشی و پژوهش‌های مروری نیز نشان داده‌اند که هیجان‌خواهی نقشی اساسی در ایجاد رضایت زناشویی دارد. در تبیین این یافته‌ها همان‌طور که هادی و همکاران (۱۳۹۵) عنوان کردند؛ می‌توان گفت که از آنجا که عوامل گوناگونی از جمله رضایت زناشویی، سبک‌های دلبستگی زوج‌ها و میزان تاب آوری و تحمل ناکامی و تنظیم هیجان‌های بر سلامت خانواده تأثیرگذار است؛ بنابراین لازم است که از طریق ایجاد علاقه متقابل، میزان مراقبت و تفاهم زن‌ها و شوهرها با یکدیگر، روابط رضایتبخشی بین زوج‌ها ایجاد و سلامت خانواده و جامعه را تأمین کرد.

همچنین همسو با نتایج پژوهش حاضر در مورد طرحواره‌های ناسازگار اولیه نتایج پژوهش‌های مکدرمорт (۲۰۱۷)، پولیمنت و همکاران (۲۰۱۰)، هادی و همکاران (۱۳۹۵) نیز حاکی از رابطه طرحواره‌های ناسازگار اولیه بر رضایت زناشویی است. این یافته‌ها را می‌توان این‌گونه تبیین کرد که اغلب مشکلات بین فردی که زوج‌ها تجربه می‌کنند؛ تحت تأثیر شیوه تصور آن‌ها در روابط خود با همسرشان قرار دارد. وقتی طرحواره‌ها تحریف می‌شوند؛ می‌توانند تعارض‌های خانوادگی را ایجاد کنند. بنابراین طرحواره‌های طرد، وابستگی و اطاعت نیز می‌تواند پیش‌بینی کننده نارضایتی زناشویی و محرومیت عاطفی نیز می‌تواند پیش‌بینی کننده نارضایتی در زوج‌ها ایرانی باشد. از این‌رو، لازم است که برای تأمین سلامت خانواده و جامعه به تغییر طرحواره‌های ناسازگار اولیه از طریق آموزش پیش و پس از ازدواج همت گماشت.

مرور پیشینه پژوهشی حاکی از آن بود که رضایت از روابط زناشویی به زوج‌ها کمک می‌کند تا بتوانند بر اساس شناخت سبک‌های دلستگی و هیجان‌خواهی به بازسازی افکار، احساسات و هیجان‌ها، رفتارها و نشانه‌های جسمانی خود بپردازنند (بهرامی و کامرانی صالح، ۱۳۹۵). بنابراین با جمع‌بندی یافته‌ها و مطالبی که بیان شد؛ می‌توان پیشنهاد کرد که برای انسجام و خلق رابطه زناشویی مطلوب و متقابل بین زوج‌ها، می‌بایستی هیجان‌های هریک از زن‌ها و شوهرها، طرحواره‌های ناسازگار اولیه آن‌ها، نوع سبک‌های دلستگی و تقابل عناصر درون روانی آن‌ها ارزیابی و شناخته شود تا از طریق اصلاح آن‌ها روابط زوج‌ها بهبود و تدوام یابد و سلامت خانواده و جامعه را تأمین شود. در همین راستا پیشنهاد می‌شود که آموزش‌هایی در زمینه زوج درمانی و خانواده درمانی از طریق برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای افزایش آگاهی زن‌ها و شوهرها در مورد نقش هیجان‌ها، سبک‌های دلستگی و طرحواره‌های آن‌ها در میزان رضایتمندی زناشویی و بهبود روابط زوج‌ها توسط متخصصان حوزه خانواده درمانی در مراکز بالینی و مشاوره‌ای ارائه شود.

از میان محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به جامعه مورد پژوهش، حجم نمونه، گردآوری داده‌ها در مقطع زمانی خاص، روش خودسنجی و استفاده از پرسشنامه، عدم کنترل متغیرهایی چون سن، تحصیلات، ویژگی‌های شخصیتی، راهبردهای مقابله‌ای، باورهای مذهبی، وضعیت اقتصادی-اجتماعی و نوع ساختار خانواده اشاره کرد. بنابراین پیشنهاد می‌شود که پرسشنامه‌ها به‌ویژه پرسشنامه رضایت زناشویی بر اساس جمعیت و فرهنگ ایران تدوین و هنگاریابی و به علاوه از مصاحبه و مشاهده نیز همراه با پرسشنامه استفاده و با انجام پژوهش کیفی عوامل رضایت زناشویی زنان دقیق‌تر ارزیابی و تحلیل شود تا شاید نتایج حاصل از آن بتواند وضعیت فعلی زنان ایران را بهتر توصیف کند. همچنین پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی تحلیل‌های گسترده‌ای بر مبنای متغیرهایی مانند سن، تحصیلات، ویژگی‌های شخصیتی و جز آن انجام شود تا پژوهشگران بتوانند مبانی نظری حاصل از این پژوهش را ملاک قرار دهند و بر اساس آن، فرضیه‌های متعددی را مطرح و آزمون کنند.

موازین اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

در این پژوهش موازین اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. همچنین زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ضمن تأکید به تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت کنندگان در مورد خروج از پژوهش در هر زمان و ارائه اطلاعات فردی مختار بودند. به آن‌ها اطمینان داده شد که اطلاعات محترمانه می‌ماند و این امر نیز کاملاً رعایت شد.

سپاسگزاری

از همکاری مسئولان مراکز مشاوره خانه‌های سلامت ازگل، ارج، نیاوران، باغ فردوس واقع در منطقه یک شهرداری تهران و تمامی شرکت‌کنندگان در پژوهش تشرک و قدردانی می‌شود.

مشارکت نویسندگان

این مقاله برگرفته از رساله دکتری فرانک صابونچی در رشته مشاوره دانشکده علوم تربیتی و مشاوره، گروه مشاوره بود که در تاریخ ۱۳۹۷/۶/۲۰ به شماره نامه ۱۳۹۷/۸۳۴۶۹ توسط معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن به تصویب رسیده و به هزینه شخصی انجام شده است. در تدوین این مقاله فرانک صابونچی در طراحی، مفهوم سازی، گردآوری داده‌ها، فریده دوکانه‌ای فرد در روش شناسی، تحلیل آماری داده‌ها و نهایی سازی و معصومه بهبودی در پیش‌نویس و پیراستاری نقش داشتند.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

احمدی، فاطمه. و نصراللهی، بیتا. (۱۳۹۷). پیش‌بینی طرحواره معیارهای سرسختانه/عیوب جویی افرادی بر اساس باورهای غیرمنطقی والدین و الگوهای ارتباطی والد-فرزند. *روان‌شناسی کاربردی*. ۴(۱۲ پیاپی ۴۸): ۵۹۵-۶۱۶. [پیوند].

بلالی، اسماعیل. بختیاری سفر، زهره. محمدی، اکرم. و محققی، حسین. (۱۳۹۵). عوامل مؤثر بر تضاد نقش‌های زن و روابط آن با تعارضات خانوادگی. *جامعه‌شناسی کاربردی*. ۴(۲۷ پیاپی ۶۴): ۱۱۷-۱۳۲. [پیوند].

بهرامی، محمود. و کامرانی صالح، بخش علی. (۱۳۹۵). بررسی رابطه ویژگی‌های شخصیت و سیکهای دلبستگی با میزان هیجان خواهی نیروهای عملیاتی. *روان‌شناسی نظامی*. ۷(۲۸): ۴۴-۲۹. [پیوند]. پاکدامن، شهلا. و خانجانی، مهدی. (۱۳۹۰). نقش فرزندپروری ادراک شده در رابطه بین سیکهای دلبستگی و جمع‌گرایی در دانشجویان. *روان‌شناسی اجتماعی*. ۱(۴): ۱۰۲-۸۱. [پیوند]. پولادی ری‌شهری، علی. و خباز ثابت، سور. (۱۳۹۵). پیش‌بینی تعارض‌های زناشویی بر اساس سیکهای دلبستگی، کمال‌گرایی و طرحواره‌های ناسازگار در زوج‌ها شهر بوشهر. *دستاوردهای روان‌شناسی بالینی*. ۲(۲): ۸۲-۶۷. [پیوند].

حیدری، آرمان، و دهقانی، حمیده. (۱۳۹۵). واکاوی کیفی پیامدهای اشتغال زنان متأهل و بسترهاي تعدیل کننده آن. *جامعه شناسی نهادهای اجتماعی*; ۳(۸): ۹۵-۷۳. [پیوند]. خادمی، علی، ولی پور، مریم، نادرزاده خراسانی، لاله، و نیشاپوری، سیمین. (۱۳۹۳). رابطه ویژگی‌های شخصیتی با رضایت زناشویی و مؤلفه‌های آن در زوج‌ها. *روانشناسی کاربردی*, ۴(۸) پیاپی ۳۴-۹۵. [پیوند].

خراسانی زاده، عاطفة، پور شریفی، حمید، رنجبری پور، طاهره، باقری، فربیرز، و پویامنش، جعفر. (۱۳۹۸). الگوی ساختاری رابطه بین الگوهای ارتباط والد-فرزند و طرحواره‌های ناسازگار اولیه میانجی‌گری سبک‌های دلبستگی. *روان‌شناسی کاربردی*. ۱۳(۱) پیاپی ۴۹: ۵۵-۷۶. [پیوند]. سیفزاده نوشهر، مریم. (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین خودکارآمدی جنسی، سبک دلبستگی و هیجان‌خواهی در رضایت زناشویی زوج‌ها سازگار و ناسازگار. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه محقق اردبیلی.

محبوبی، محمد، جلالی، امیر، و محمدی، محسن. (۱۳۹۲). بررسی مقایسه رابطه هیجان‌خواهی با استرس شغلی در کارکنان فوریت‌های پزشکی و درمانی شهر کرمانشاه. *بیمارستان*. ۱۲(۳): ۷۵-۸۲. [پیوند].

محوی شیرازی، مجید. (۱۳۸۷). بررسی اعتبار، پایایی و هنجاریابی مقیاس هیجان‌خواهی زاکرمن با تغییرات بسته به فرهنگ. *دانشور رفتار*, ۱۵(۲۸): ۴۸-۱۵. [پیوند].

نیکوبی، مریم، و سیف، سوسن. (۱۳۹۰). بررسی رابطه دین‌داری با رضایت زناشویی. *تازه‌ها* و پژوهش‌های مشاوره، ۴(۱۳): ۷۴-۶۱. [پیوند].

هاشمی، سعدالله، درtag، فربیرز، سعدی‌پور، اسماعیلی، و اسدزاده، حسن. (۱۳۹۶). الگوی ساختاری احساسات شرم و گناه بر اساس شیوه‌های فرزندپروری والدین: نقش واسطه‌ای سبک‌های دلبستگی. *روان‌شناسی کاربردی*, ۱۱(۴) پیاپی ۴۹۳-۴۷۵. [پیوند].

هادی، سعیده، اسکندری، حسین، سهرابی، فرامرز، معتمدی، عبدالله، و فرخی، نور علی. (۱۳۹۵). تدوین مدل ساختاری پیش‌بینی تعهد زناشویی بر اساس سبک دلبستگی و متغیرهای میانجی خودکنترلی و طرحواره‌های ناسازگار اولیه در افراد با روابط فرازنشویی عاطفی. *فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی*. ۳۳(۲): ۶۰-۳۸. [پیوند].

References

- Abbasi, A. Tabatabaei, S.M. Aghamohammadiyan Sharbaf, H., & Karshki, H. (2016). Relationship of Attachment Styles and Emotional Intelligence with Marital Satisfaction. *Iran J Psychiatry Behav Sci*. Sep; 10(3): e2778. [\[Link\]](#).
- Camara, M., & Calvete, E. (2012). Cognitive Sschemas Predicting Anxiety and Depressive Symptoms: the role of dysfunctional coping strategies. *Journal of European Psychiatry*, 27(1): 1-8. [\[Link\]](#)

- Ebrahimi, L. (2018). The Effectiveness of Marital Counseling Based on Human Validation Patterns in Reducing Conflict and Increasing Marital Satisfaction of Veterans' Couples. *Quarterly Journal of Women & Society*. 8(32): 247-264. [\[Link\]](#)
- Johnson, M., S. & Wittenborn, K., A. (2012). New Research Findings onemotionally Focused Therapy: Introduction to Special Section. *Journal of marital and family therapy*, 38(1): 18–22. [\[Link\]](#)
- Jensen, M., Chassin, L., and Gonzales, N. A. (2017). Neighborhood moderation of sensation seeking effects on adolescent substance use initiation. *J. Youth Adolesc.* *Journal of Psychiatry*, 46, 1953–1967. [\[Link\]](#).
- Kalil, A., Ryan, R., & Chor, E. (2014). Time investments in children across family structures. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 654(1): 150–168. [\[Link\]](#).
- Marchal, J. P., Maurice-S, H., Trotsenburg, A. P., & Grootenhuis, M.A. (2017). Mothers and fathers of young Dutch adolescents with Down syndrome: Health related quality of life and family functioning. *Res Dev Disabil*, 59, 359-369. [\[Link\]](#)
- Masarik, A. S. Conger, R. (2017). Stress and child development: Review of the family stress model. *Curr Opin Psychol*, 13(3): 85–90. [\[Link\]](#)
- McDermott, N. (2017). *Early maladaptive schemas, attachment, negative affect and relationship satisfaction. MA thesis. Rowan University*. [\[Link\]](#)
- Mohammadimehr, Z., & Ayatollah Karimi, B. (2017). The relationship between emotional intelligence, attachment styles and optimism with Martials satisfaction. *Interdisciplinary Journal of Education*.11 (2): 50-59 [\[Link\]](#).
- Robey, P. A., Wubbolding, N. R. E., & Carlson, J. (2017). *Contemporary issues in couples counseling: A choicetheory and reality therapy approach*. New York: Rutledge. [\[Link\]](#)
- Orlaith P. (2019). *An Investigation of the Association between Adult Attachment Styles, Emotional Intelligence and Marital Satisfaction as an outcome*. Undergraduate thesis, Dublin, National College of Ireland.
- Poliment, A. M., Moors, S. M. & Grunert, S. (2010). MMPI-2 profiles of client with substance dependencies accessing a therapeutic community treatment facility. *Electronic Journal of Applied Psychology*, 6(1): 1-9. [\[Link\]](#)
- Sakulsriprasert, C., Phukao, D., Kanjanawong, S., & Meemon, N. (2016). The reliability and factor structure of Thai Young schema questionnaire-short form. *Asian Journal of Psychiatry*, 24(1): 85-90. [\[Link\]](#).
- Waller, G., Meyer, C., & Hanian V. (2001). Psychometric properties of the long & short versions of the Young Schema Questionnaire. *Cognitive Therapy and Research*. 25 (2):137-147. [\[Link\]](#).

پرسشنامه هیجان خواهی زاکرمن

- الف معمولاً صحبت کردن با افراد برایم کسل کننده است.
- الف یک تابلوی خوب نقاشی، باید احساسات آدم را تکان و دمگرگون کند.
- الف وقتی دریا کمی مواج است از قایق سواری لذت می‌برم.
- الف کاش در روزهای پر آشوب تاریخ، زندگی می‌کرم.
- الف آدم عاقل از فعالیتهای خطرناک پرهیز می‌کند.
- الف دوست ندارم فیلم‌های پلیسی و پر حداثه لذت می‌بردم.
- الف مهم‌ترین هدف زندگی، دست یافتن به آرامش و خوشبختی است.
- الف در شهر بازی وسائل دلهزه آور را سوار نمی‌شوم.
- الف دوست دارم در استخر آب سرد، یکباره بپرم.
- الف برای گذراندن تعطیلات دوست دارم در هوای آزاد چادر بزنم.
- الف از افرادی که خلق و خوی ثابتی دارند خوشم می‌آید.
- الف شغلی را دوست دارم که مستلزم سفر باشد.
- الف سوز و سرمای یک روز سرد به من نیرو می‌بخشد.
- الف همیشه دوست دارم با افرادی که می‌شناسم رابطه برقرار کنم.
- الف دوست دارم که سوار موتور سیکلت شوم یا آن را برانم.
- الف دوست دارم را هیبنت‌بزم کنند.
- الف هرگز دوست ندارم با چتر نجات از هواپیما بیرون ببرم.
- الف یک موسیقی خوب باید احساس آرامش ایجاد کند.
- الف دوست دارم شهر شلوغ با آدمها و حادثه‌های گوناگونی زندگی کنم.
- الف من میهمانی‌های آرام همراه با گفت و شنود را دوست دارم.
- الف تحمل دیدن بعضی از فیلم‌های را ندارم که قبل‌دیدهام.
- الف نمی‌توانم افرادی را در کنم که کوهنوردی می‌کنند.
- الف بعضی از بوهای طبیعی بدن را دوست دارم.
- الف وقتی محلی را نمی‌شناسم؛ ترجیح می‌دهم راهنمایی داشته باشم.
- الف می‌توانم نمایشی را تماشا کنم که پایان آن قابل حدس زدن باشد.
- الف از رقصیدن با افرادی لذت می‌برم که خوب می‌رقصند.
- الف من غذاهایی را سفارش می‌دهم که می‌شناسم تا از ناراحتی دوری کنم.
- الف دیدن فیلم‌های خانوادگی و سفرنامه‌ای مراس کسل می‌کند.
- الف مایلم وقتی به سفر می‌روم مسیر و زمان بندی آن مشخص باشد.
- الف دلم می‌خواهد که دوستانم را از بین هنرپیشه‌ها انتخاب کنم.
- الف دوست دارم خلبانی یاد بگیرم.

الف □ من سطح آب را به اعماق آن ترجیح می‌دهم.	۳۲
الف □ دوست دارم بعضی اشخاص هم‌جنس (مرد یا زن) را ملاقات کنم.	۳۳
الف □ دوستانی را ترجیح می‌دهم که رفتار مهیج و غیر قابل پیش‌بینی دارد.	۳۴
الف □ در یک تابلوی نقاشی هماهنگی رنگ‌ها و نظم اشکال را دوست دارم.	۳۵
الف □ از ایکه وقتی را در محیط مانوس خانه بگذرانم؛ لذت می‌برم.	۳۶
الف □ دوست دارم از ارتفاع زیاد در استخر شیرجه بروم.	۳۷
الف □ دوست دارم افراد جنس مخالف با بدنی مهیج راملاقات کنم.	۳۸
الف □ اشخاصی را دوست دارم که تیزند؛ حتی اگر به دیگران اهانت کند.	۳۹
الف □ لباس انسان باید بیشتر مطابق جامعه باشد تا میل و سلیقه خود او.	۴۰

پرسشنامه رضایت‌ناشوبی انریج

عبارت‌ها					
۱	۲	۳	۴	۵	۶
من و همسرم یکدیگر را کاملاً درک می‌کنیم.	۱				
همسر خلق و خوبی مرا درک می‌کند و با آن سازگاری دارد.	۲				
هرگز حتی برای یکحظه از رابطه با همسرم تائسف نخورده‌ام.	۳				
از ویژگی‌های شخصیتی و عادات شخصی همسرم راضی نیستم.	۴				
از این که در زندگی مشترک مسئولیت خود را خوب ایمامی کنیم؛ خوشحالیم.	۵				
روابط با همسرم رضایت‌بخش نیست و احساس می‌کنم که مرا درک نمی‌کند.	۶				
از نحوه تصمیم‌گیری‌ها درمورد چگونگی حل و فصل اختلافات بسیار خشودم.	۷				
از وضیعت اقتصادی و نیز شیوه تصمیم‌گیری مربوط به آن راضی نیستم.	۸				
از نحوه برنامه‌ریزی برای اوقات فراغت در کنار همسرم بسیار خشنود هستم.	۹				
از نحوه ابزار عشق و احساس و رابطه جنسی با همسرم بسیار خشنود هستم.	۱۰				
از ایقاع نقش و مسئولیت خود و همسرم به عنوان «والدین» راضی نیستم.	۱۱				
گاهی اوقات همسرم قابل اعتماد نیست و خط مشی خود را دنبال می‌کند.	۱۲				
همسرم گاهی اوقات حرف‌هایی می‌زند که باعث تحقیر می‌شود.	۱۳				
هنگام بیان مشکلات با همسرم فکر می‌کنم؛ او مرا درک نمی‌کند.	۱۴				
در تصمیم‌گیری‌های مالی مشکل دارم.	۱۵				
من یعنی توانم بدون اجازه همسرم پول خرج کنم؛ باعث آزارم می‌شود.	۱۶				
تا زمانی که همسرم در کنارم بیاشد؛ به من خوش نمی‌گذرد.	۱۷				
از اینکه همسرم نزدیکی را غیرمنصفانه قبول یا رکنند؛ ناراحت می‌شوم.	۱۸				
اختلاف نظر راجع به ترتیب فرزندانمان برایمان به صورت مشکلی در آمده است.	۱۹				
من احساس می‌کنم که والدینمان مشکلاتی در زندگی ما به وجود می‌آورند.	۲۰				
من و همسرم در چگونگی اعتقادات مذهبی مان اختلاف نظر داریم.	۲۱				
گاهی اوقات همسرم خیلی کله شق است.	۲۲				
گاهی اوقات می‌ترسم که نیاز خود را از همسرم درخواست کنم.	۲۳				
گاهی اوقات در باره مسائل جزئی، جزء و بحث‌های جدی داریم.	۲۴				
از نحوه تصمیم‌گیری راجع به میزان پس اندزمان بسیار راضی هستم.	۲۵				
من و همسرم به مهمنی‌ها و فعالیت‌های اجتماعی یکسانی علاقه مند هستیم.	۲۶				
از میزان ابزار عشق و معحبت (پیش از نزدیکی) از سوی همسرم راضی هستم.	۲۷				
من و همسرم در چگونگی کنترل رفتار فرزندانمان توافق داریم.	۲۸				

۱	۲	۳	۴	۵	ما به قدر کافی با اقامه و دوستانمان وقت صرف می‌کنیم.
۵	۴	۳	۲	۱	من معتقدم که در زندگی زناشویی مان دچار اختلاف عقیدتی هستیم.
۵	۴	۳	۲	۱	دیر آمدن همسرم به منزل مرا آزار می‌دهد.
۵	۴	۳	۲	۱	ای کاش همسرم بیشتر مایل بود که مرا شریک احساساتش کند.
۱	۲	۳	۴	۵	برای اجتناب از درگیری همسرم دست به هر کاری می‌زنم.
۱	۲	۳	۴	۵	من و همسرم هر دو از بدی‌هایمان اطلاع داریم و مشکل جدی نداریم.
۵	۴	۳	۲	۱	تصور می‌کنم که همسرم برای گذراندن اوقات فراغت همراه من فرست ندارد.
۱	۲	۳	۴	۵	ما به دنیا بافتن بپسند روایت جنسی مان هستیم.
۵	۴	۳	۲	۱	به نظر رسد که بچه‌ها لطف اصلی ایجاد مشکلات در روایت ما هستند.
۵	۴	۳	۲	۱	از این که وقت را ببعضی از بستگان همسرم صرف کنم، لذت نمی‌برم.
۵	۴	۳	۲	۱	من و همسرم در باره بعضی از اموخته‌های مذهبی مان توافق نداریم.
۵	۴	۳	۲	۱	گاهی اوقات همسرم خلبی مستبد است.
۵	۴	۳	۲	۱	گاهی اوقات باور کردن تمام حرف‌های همسرم برایم مشکل است.
۵	۴	۳	۲	۱	گاهی اوقات کشمکش‌های بین من و همسرم ادامه دارد و پایان نمی‌گیرد.
۱	۲	۳	۴	۵	از این که همسرم علایق شخصی کافی ندارد، نگران هستم.
۱	۲	۳	۴	۵	هنگام صحبت راجع به مسائل جنسی با همسرم حس راحتی می‌کنم.
۵	۴	۳	۲	۱	از زمانی که صاحب فرزند شدیم؛ کمتر فرست با هم بودن داریم.
۵	۴	۳	۲	۱	همسرم زیادی وقت‌ش را با دوستان و اقوامش می‌گذراند.
۵	۴	۳	۲	۱	من و همسرم به خاطر اعتقادات مذهبی مان احساس محدودیت می‌کنیم.

نسخه کوتاه پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه یانگ

ردی.	سؤالات	کلمه‌های متن
۱	اغلب کسی را نداشتم تا حمایتم کند و عمیقاً نگران اتفاقاتی باشد که برایم می‌افتد.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۲	به طور کلی، کسی نبوده است که به من عاطفة، محبت و صداقت نشان دهد.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۳	در بیشتر اوقات زندگی، این احساس را نداشتم که برای فردی، شخص ویژه به شمار بیایم.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۴	اغلب اوقات کسی نبوده است که به در دل من گوش دهد؛ یا احساس و نیازهای مرا درک کند.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۵	وقتی که نمی‌دانم کاری را چگونه انجام دهم؛ به ندرت کسی مرا نصیحت و راهنمایی می‌کند. ed.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۶	من به افاد نزدیک خودم خلی و استهادم؛ چون می‌ترسم مرا ترک کنند.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۷	آن قدر به دیگران نیازمند که نگران از دست دادن آنها هستم.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۸	نگرانم از اینکه افرادی که به من نزدیک‌اند؛ مرا ترک و رها کنند.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۹	وقتی احساس می‌کنم کسی که برایم مهم است؛ از من دوری می‌کند؛ مایوس می‌شوم.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۱۰	برخی اوقات آن قدر نگران هستم که مردم مرا ترک کنند که آن‌ها را از خودم می‌رانم. ab.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۱۱	احساس می‌کنم مردم از من سودجویی می‌کنند.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۱۲	احساس می‌کنم باید در حضور دیگران از خودم محافظت کنم؛ چون به من اسیب می‌زنند.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۱۳	دیگران دیر یا زود به من خیانت می‌کنند.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۱۴	نسبت به انگیزه‌های دیگران سوء ظن شدید دارم.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۱۵	معمولاً به طور جدی به انگیزه‌های نهانی مردم فکر می‌کنم. ma.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۱۶	فکر می‌کنم وصله ناجور اجتماع هستم.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۱۷	اساساً با یقین خیلی فرق دارم.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۱۸	نمی‌توانم به کسی تعلاق خاطر داشته باشم؛ انسان گوشه گیری هستم.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۱۹	احساس می‌کنم که از مردم بیگانه شده‌ام.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۲۰	همیشه احساس می‌کنم که بین افراد گروه جایی ندارم.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۲۱	مردان یا زنانی که دوست‌شان دارم؛ وقتی نقطاط ضعف مرا بیینند؛ دیگر دوست ندارند.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۲۲	اگر کسی واقعاً مرا بشناسن؛ دوست ندارد که با من رابطه‌ای نزدیک برقار کند.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱
۲۳	لیاقت عشق، توجه و احترام دیگران را ندارم.	۶ ۵ ۴ ۳ ۲ ۱

۶۵	وقتی اشتباها را انجام می‌دهم؛ نمی‌توانم خودم را بپخشم یا برای اشتباها بهانه ترashی کنم.
۶۶	وقتی که از کسی چیزی می‌خواهم؛ برایم سخت است «له» بشنوم.
۶۷	آدم خاصی هستم و نمی‌توانم محدودیت‌هایی را ببیزم که بر سر راه مردم وجود دارد.
۶۸	از اینکه مرا محدود کنند یا نگذارند کاری را که می‌خواهم بکنم؛ متغیر.
۶۹	احساس می‌کنم که باید از قانون‌ها و قراردادهای بهنجاری که مردم تابع آن‌ها هستند، اطاعت کنم.
۷۰	احساس می‌کنم کاری که من باید بکنم؛ ارزشمندتر از کارهای دیگران است.
۷۱	نمی‌توانم برای انجام وظایف معمول یا خسته کننده، نظام و اضباط خاصی داشته باشم.
۷۲	اگر به یکی از اهدافم نرسم؛ زود مایوس می‌شوم و دست از کار می‌کشم.
۷۳	برای من خیلی سخت است که رضایت آنی را فدای خوشحال آنی کنم.
۷۴	نمی‌توانم به خود فشار بیاورم که کارهای ناخوشایند انجام دهم؛ وقتی که می‌دانم نتایج خوبی دارند.
۷۵	به ندرت توانسته‌ام که به تصمیم خود پایبند باشم.

ed مخفف محرومیت هیجانی، ab مخفف رهاندگی ای‌ثباتی، ma مخفف بی‌اعتمادی / بدرفتاری، SI مخفف انزواج اجتماعی/ایگانگی، ds مخفف نقص شرم، fa مخفف شکست، di مخفف واپستگی ای‌ی کفایتی، vh مخفف اسیب پذیری نسبت به ضرر با بیماری، eu مخفف خود رشدنیافته/گرفتار، sb مخفف اطاعت، ss مخفف ایثارگری (خود را قربانی کردن)، ei مخفف بازداری هیجانی، us مخفف عبارهای سرسخانه/عیب‌جویی افرادی، et مخفف استحقاق/بزرگ منشی و is مخفف خویشتن‌داری/خود-انضباطی ناکافی است.

پرسشنامه سبک دلبتگی

سوالات	کامل‌آموزاً موافق موافق نه موافق نه مخالف مخالف کامل‌آموزاً موافق موافق نه موافق نه مخالف مخالف
۱	ایجاد ارتباط با دیگران برایم انسان است.
۲	مشکل به خودم اجازه می‌دهم که به دیگران وابسته باشم.
۳	در روابط اغلب نگرانم که طرف مقابل واقعاً دوستم نداشته باشد.
۴	من دوست دارم به دیگران نزدیک شوم؛ اما دیگران به اندازه من تمایل ندارند.
۵	دوست دارم به دیگران متکی باشم.
۶	از این که کسی به من تزدیک شود ناراحت نمی‌شوم.
۷	فکر می‌کنم که وقتی به دیگران احتیاج دارم هیچگاه در دسترس نیستند.
۸	از این که به مردم نزدیک باشم؛ راحت نیستم.
۹	در روابط اغلب نگرانم که طرف مقابل نخواهد که ارتباطش را با من ادامه دهد.
۱۰	وقتی احساساتم را بیان می‌کنم؛ می‌ترسم افراد احساس دیگری داشته باشند.
۱۱	در ارتباطاتم اغلب از خود می‌پرسم که آیا طرف مقابل واقعاً به من توجه دارد.
۱۲	به راحتی می‌توانم با دیگران روابط دوستانه نزدیک برقرار کنم.
۱۳	وقتی کسی خیلی با من صمیمی می‌شود؛ عصی می‌شوم.
۱۴	می‌دانم وقتی که به دیگران نیاز داشته باشم؛ آن‌ها در دسترس خواهند بود.
۱۵	دل می‌خواهد به مردم نزدیک شوم؛ اما می‌ترسم به من صدمه بزنند.
۱۶	فکر می‌کنم که مشکل است که ادم به دیگران کاملاً اعتماد کند.
۱۷	اغلب مردم می‌خواهند با من صمیمی تر بشوند تا من احساس راحتی کنم.
۱۸	مطمئن نیستم که بتوانم به افراد تکیه کنم و آن‌ها هنگام نیاز در دسترس باشند.
